

Täysistunto

Torstai 8.2.2024 klo 15.58—18.28

2.1. Suullinen kysymys hallituksen talouspäätöksistä (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 1/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Antti Lindtman sd:** Puhemies! Puoli vuotta on kulunut siitä, kun Orpon hallituksen ensimmäiset konkreettiset talouspäätökset on tehty, ja tällä hetkellä, uuden vuoden alettua, ne talouspäätökset vaikuttavat täydellä voimalla. Näillä päätöksillä hallitus lupasi saada työllisyyden kasvuun ja pysäyttää velkaantumisen. Viime päivinä olemme saaneet lukea, että on käymässä päinvastoin: työllisyys on laskussa ja velkaantuminen kasvussa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Vielä lakkoillaan!] luvattua talouskasvua ei näy. Tämän vuoksi hallitus on ajautumassa miljardien lisäleikkausten ja veronkorotusten kierteeseen, ja viime päivinä onkin ollut käynnissä melkoinen ruletti julkisuudessa, kun lukuja on pyöritelty Henrikssonin puolesta miljardista pääministerin puoleentoista ja valtiovarainministerin kolmeen miljardiin ja sitten vielä valtioneuvoston kansliapäällikön viiteen miljardiin. Näyttää siltä, että hallituksen talouspolitiikalta on pohja pettämässä. [Puhemies koputtaa] Arvoisa pääministeri, tiedätkö tänään, kuinka isot lisäleikkaukset ja veronkorotukset [Puhemies koputtaa] suomalaisia uhkaavat kehysriihessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman jatkaa siitä, mihin loppuvuodesta jäi, eli ei tunnista sitä, missä Suomen taloudessa oikeasti mennään. Lama, taantuma jatkuu pidempään kuin kukaan — asiantuntijat, valtiovarainministeriö — osasi arvioida keväällä. Silloin ajatus oli se, että kuuden miljardin kova ohjelma, joka me ollaan rakennettu, riittää, mutta lama kestää pidempään. Sen lisäksi julkiset menot paisuvat, suurimpana syynä edellisen demarijohtoisen hallituksen sote-ratkaisu, joka kasvattaa pelkästään tänä vuonna puolellatoista miljardilla menoja.

Eli lähtökohta on ensimmäinen, mikä pitää tunnustaa: Suomi on erittäin vaikeassa tilanteessa. Valitettavasti joudumme tekemään lisää toimia. Mitä tulee hallituksen talousohjelmaan, sen pohja ei ole pettänyt. [Pia Viitanen: Kyllä se siltä näyttää!] Se on entistä tärkeämpi, siitä pidetään kiinni. Me joudumme tekemään sen päälle lisää, ja tiedätte varsin hyvin sen, että puoli vuotta on kulunut, ensimmäiset lakiesitykset on ehditty antamaan, tekemään vaikutukset koko ohjelmasta, sen dynaamisista vaikutuksista, [Puhemies koputtaa] hyvistä vaikutuksista Suomen hyvinvoinnin turvaamiseen. Ne syntyvät neljän vuoden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

työllä. [Puhemies koputtaa] Nyt tarvitaan päättäväisyyttä, myös sitkeyttä. [Eduskunnasta: Mikä on päivän luku?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.03 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Tänäankään vastausta emme pääministeriltä saaneet, ja syy, minkä takia teidän tavoitteeltanne on pohja pettämässä, on itse asiassa juuri se, minkä te totesitte, josta me olemme varoittaneet. Tältä vuodelta puuttuvat kasvutoimet, tältä vuodelta. Rakennusalan kriisi on vetämässä Suomea syvälle suohon, se vie vientiteollisuutta nyt mukanaan, ja toimet puuttuvat. Sen vuoksi teidän taloutenne pohja pettää, ja nyt olisi aika ryhtyä toimiin.

Puhemies! Tässä lisäksi tekemänne erittäin epäoikeudenmukaiset leikkaukset monien, muun muassa pienituloisten palkansaajien, toimeentuloon, satoja euroja kuukaudessa, jotka ovat tänä keväänä tulossa voimaan, vielä tulevat pahentamaan erityisesti tässä huonon talouskehityksen tilanteessa. Toistaiseksi ette ole sentään käyneet eläkeläisten kimppuun muuten kuin asumistukea leikkaamalla.

Valtiovarainministeri Purra, sadattuhannet eläkeläiset ovat huolissaan toimeentulosta. Haluaisitteko nyt selvästi sanoa näille ihmisille, sadoilletuhansille eläkeläisille, [Puhemies koputtaa] että ette ole koskemassa heidän toimeentuloonsa kehysriihessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.05 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella olen tyytyväinen siitä, että tämä julkisen talouden heikko tilannekuva alkaa olla tässä salissa pitkälti jaettu. Muistutan kuitenkin siitä, että tämä tilanne ei ole syntynyt viime vaalien jälkeen eikä myöskään viime kuukausien aikana, kun suhdanne on mennyt entistä huonompaan suuntaan ja esimerkiksi hyvinvointialueilta on tullut enemmän alijäämiä kuin osattiin odottaa, vaan tämä tilanne on rakennettu Suomessa useiden vuosien aikana, ja käytännössä kaikkien tässä salissa edustettuina olevien, paitsi yhden, puolueiden toimesta. Ne ovat vuorollaan olleet hallituksessa. Ja tämä sama tilannekuva — ne heikkenevät luvut, se kasvava velka — on ollut teidän hallituksenne valtiovarainministerin edessä.

Sen sijaan tämä hallitus todella aikoo korjata tilannetta. Meillä on hallitusohjelmassa kirjaukset alijäämätavoitteesta ja velkasuhteen vakauttamisesta, ja me pidämme näistä kiinni. Me haluamme myös välttää Euroopan unionin finanssipoliittisten sääntöjen hampaisiin jäämisen, ja tämä edellyttää toimia, myös vaikeita toimia. [Puhemies koputtaa] Meillä ei ole vielä poliittisia päätöksiä yksityiskohdista, mutta me kerromme ne teille [Puhemies koputtaa] heti, kun niitä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.06 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouteen liittyvät hyvin merkittävästi työelämä- ja työmarkkinakysymykset. Pääministeri Orpo on sanonut julkisesti työmarkkinatilanteeseen liittyen seuraavaa: ”Toisin kuin väitetään, hallitus kuuntelee.” Sekä: ”Päätökset eivät heikennä palkansaajien elämää.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

Arvoisa pääministeri, Senaatintorilla oli 13 000 palkansaajaa osoittamassa mieltä juuri niitä päätöksiä vastaan, mistä te väititte, että nämä päätökset eivät heikennä palkansaajien elämää. Kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: Mitä työmarkkinoilla pitää vielä tapahtua, ennen kuin hallitus alkaa aidosti ja oikeasti kuuntelemaan sekä toimimaan sen mukaisesti, että sovittelu ja neuvottelu palkansaajien edustajien kanssa alkaa tässä historiallisen vakavassa yhteiskunnallisessa tilanteessa? Oletteko valmis ottamaan apua vastaan puolueettomalta asiantuntijalta, jotta mahdolliset valtavat lakko- ja mielenilmaisuaallot saataisiin estettyä? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt vaan on niin, että Suomen talous vaatii ne uudistukset. Se on se, mihin tasavallan presidenttikin täällä viittasi puheessaan. Liian kauan on kitkutettu tällä tiellä, 16 vuoteen Suomen talous ei ole riittävästi kasvanut. Ja mihin se johtaa? Se johtaa siihen, että me menetämme meidän hyvinvointimme. Nyt me olemme niin kriittisesti velkaantuneita ja taantuma jatkuu, kasvu ei ole lähtenyt liikkeelle, että me tarvitaan uudistuksia. Hallitus tekee uudistuksia työmarkkinoille, kyllä. Me tehdään uudistuksia verotukseen, sosiaaliturvaan, pistetään miljardi rahaa tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin. Meillä on selkeä strategia. Työmarkkinauudistukset ovat aivan oleellinen osa sitä.

Ja kyllä, voi neuvotella. Hallituksen määrittelemässä prosessissa jokaisesta lakihankkeesta voi neuvotella kolmikantaryhmissä, jokaisesta. Niitä kuunnellaan. Yhtään lakiesitystä ei ole vielä annettu, työ on kesken. Ei nyt ole lakkoilun paikka. Suomen-mallin neuvotteluista SAK lähti ulos, vaikka nimenomaan pyydettiin, että he rakentaisivat mallin, jolla muun muassa naisvaltaisten julkisten alojen palkkaepätasa-arvoa [Puhemies koputtaa] voidaan jatkossakin estää. Kyllä voi neuvotella. Me ollaan valmiit neuvottelemaan, mutta me emme peräänny näistä tavoitteista, [Puhemies koputtaa] koska Suomi ja työllisyys tarvitsevat tämän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.09 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei edelleenkään saatu miljardilukuihin vastauksia, mutta ehkä ne tulevat tässä vielä. — Tosiasia on, että hallitus vie Suomea väärään suuntaan. Talouskasvu on nollassa, rakentaminen syöksyy, teollisuuden tilauskannat laskevat, kauppa on huolissaan, kun ei ole ostovoimaa leikkausten johdosta, työttömiä työnhakijoita on lähes 300 000 viimeisen tilaston mukaan, ja 40 000 oli kasvanut edelliseen vuoteen nähden. Kaikki talousmittarit ovat punaisella — kaikki. [Välihuuto] — Ei voi koko ajan syyttää edellistä hallitusta. Tämä hallitus istuu nyt ja johtaa Suomea, ja toivoisin, että hallitukselta tulisi kasvuun ja tuottavuuteen liittyviä aloitteita, millä viedään sitä, koska kasvu rahoittaa velan, ja siihen meidän pitäisi päästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tilanne on todella just niin huono kuin te kuvasitte, mutta ei se sillä parane, että sanotaan ”ei” jo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

kaiselle uudistukselle. Velka ei vähene sillä, että sanotaan ”ei” jokaiselle säästölle, eikä se parane sillä, että vissiin sitten otetaan lisää velkaa.

Nämä kaikki asiat pitää saada aikaan. Hallituksen ohjelma on kasvun ohjelma. Se on kasvun ohjelma, ja siellä on ne toimenpiteet, joita hyvin monet asiantuntijat Euroopasta, IMF:stä ja valtiovarainministeriöstä, eri puolilta, ovat neuvoneet meitä tekemään. Niitä me tehdään tällä hetkellä. Mutta ei ”ei” voi olla mikään ratkaisu. En ole tänäänkään kuullut yhtään ainuttakaan oikeaa keinoa sosiaalidemokraateilta, miten sitä kasvua saadaan aikaan — en ainuttakaan. [Välihuutoja vasemmalta] Minä kuulen ei, ei ja vielä kerran ei.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.11 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomi kyntää nyt syvällä, ja hallituksen talouspolitiikalta on kyllä pohja pudonnut pois. Te olette ennätysvauhdissa ajautuneet tilanteeseen, jossa joudutte miettimään miljardien uusia sopeutustoimia — miljardien uusia sopeutustoimia. Kansalaiset varmaan aivan ymmärrettävästi miettivät, koskeekohan tämä minua ja millä tavalla nämä tulevat toimet tulevat heijastumaan minun arkeeni ja toimeentulooni. Nyt minä haluaisin, arvoisa valtiovarainministeri Purra, uudistaa edustaja Lindtmanin kysymyksen teille: Aiotteko te suojata suomalaiset eläkkeensaajat, suomalaiset eläkkeensaajat, leikkauksilta? Te olette aiemmin luvannut, että eläkkeisiin ei puututa, mutta onko nyt niin, että jopa eläkkeet ovat tällä teidän leikkauslistallanne? Voitteko vastata tähän kysymykseen — luulen, että kansalaiset odottavat nyt teiltä suoraa puhetta, mitä te perussuomalaiset yleensä lupaillette: puututteko te eläkkeensaajien toimeentuloon, leikkaatteko te eläkkeitä, vai ovatko ne suojassa? [Ben Zyskowicz: Sitte ne demareiden keinot pöytään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.12 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vastaukseni, jonka jo annoin teidän puolueen puheenjohtajalle: Hallituksella ei ole poliittisia päätöksiä. Kerromme niistä teille heti sen jälkeen, kun ne on tehty.

Haluaisin muistuttaa, miksi me teemme uusia miljardisopeutustoimia. Siksi, että meidän hallitusohjelmassamme on kirjaus alijäämätavoitteesta ja velkasuhteen vakauttamisesta. Tämä hallitus siis itse päättää tehdä lisää sopeuttamistoimia, jotta me pysymme sillä linjalla, jonka me olemme itse itsellemme asettaneet. Sen sijaan te luovuitte kehysmenetelystä. Me emme aio luopua, me teemme siksi lisää toimia, että me pysymme kehysten sisällä. Me teemme siksi lisää toimia, että me emme halua joutua Euroopan unionin alijäämämenettelyyn. Me teemme näitä toimia tämän koko maan, tämän kansantalouden ja isänmaan hyväksi, emme ilkeyttämme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.13 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus saattaa tosiaan olla ajautumassa EU:n tarkkailuluokalle, mikäli taloustilannetta ei saada parannettua. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos edellisen hallituksen!] Tämä aika erityisesti edellyttää yhtenäisyyttä ja sopua vaikeassa tilanteessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Siltähän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

se kuulostaa!] Siihen liittyvät olennaisesti työmarkkinat. SDP:n linja työmarkkinoilla on: ”Ei nyrkkiä pöytään, vaan kättä päälle”.

Kysyn työministeri Satoselta: Onko todellakin tässä tilanteessa tarkoitus ajaa suomalaiset työmarkkinat sekä työelämä täydelliseen kriisiin tänä keväänä? Eikö löydy sitä neuvotteluhaluutta tai ulkopuolista apua neuvottelupöytään, mitä on useamman kerran esitetty? [Ben Zyskowicz: Satonenhan se lakkoilee!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.14 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ja kiitos tärkeästä kysymyksestä. Kertaan vielä sen, jonka pääministerikin täällä sanoi: Me tuomme yksitellen näitä työelämän lainsäädäntöjä — myös työttömyysturvan uudistuksen — tähän saliin, koska Suomessa on vaaleilla valittu eduskunta, joka tekee päätökset lainsäädännöstä. Sitä edeltää kolmikantainen valmistelu, ja siellä kolmikantatyöryhmissä parasta aikaa esimerkiksi tämän työrauhan osalta — itse asiassa se on nyt tulossa tänne viikolla yhdeksän — ja koko tämä alkuvuosi on tehty sitä työtä, että on katsottu niitä lausuntoja, jotka eri tahot ovat antaneet. Se työryhmä on ollut koolla vielä sen jälkeenkin, kun työryhmän aika on periaatteessa päättynyt, ja se on nimenomaan kolmikantainen työryhmä, jossa hiotaan niitä yksityiskohtia. Kyllä me kerromme sitten, kun ne tulevat, ja siellä työryhmän sisällä voi vaikuttaa, ja niin tässä mennään eteenpäin. Ihan normaali lainsäädäntöprosessi, kuten kaikissa muissakin asioissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.15 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasavallan presidentti Niinistö tässä eilen muistutti tätä salia talouden vakavasta tilanteesta. Hallituskin näyttää heränneen siihen niin, että hallitusohjelmaa ja Suomen taloutta korjaa. Kuulostaa siltä, että ollaan itse asiassa aika avoimin mielin etsimässä uusia keinoja. Se on hyvä asia.

Tasavallan presidentti on myös ehdotellut parlamentaarista otetta tähän. No, siihen on tultu sitten vähän kriittisemmällä kommentilla, mutta selvää on, että oppositiopuolueet vihreät mukaan lukien ovat tehneet monenlaisia esityksiä talouden tasapainottamiseksi, viimeksi vaihtoehtobudjetissa. [Juho Eerola: Esimerkiksi eläkeläisille!] Me ollaan esitetty muun muassa haittojen verotusta, hinnoittelua, yritystukien karsimista.

Suomi tarvitsee vihreää tuottavuutta ja talouden tasapainottamista. Olisinkin kysynyt: ottaako hallitus nyt rohkeasti opposition ehdotukset jälleen pohdintaan ja tarttuu erityisesti esimerkiksi tehottomiin yritystukiin ja verovinoumiin ja kenties jopa peruuttaa joitain hyvin kyseenalaisia päätöksiä esimerkiksi polttoaineen verotuksesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.16 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri voi halutessaan jatkaa yksityiskohdista, mutta palaan vielä presidentin puheenvuoroon. Kyllä se oli vakava varoitus siitä, kuinka vaikea tämä tilanne on. Tässä aiti-oissa se ei ole tullut kenellekään yllätyksenä, kuinka vaikea tilanne Suomen taloudessa on. Me varoitettiin tästä jo ennen vaaleja. Me kerrottiin rehellisesti, kuinka vaikea tilanne on. Me luvattiin, että me laitetaan taloutta kuntoon. Me käytiin neuvotteluja. Meillä oli aivan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2024 vp

eri — aivan eri — tilannekuva. Demarit halusivat jatkaa entisellä menolla, joka päättyi muuten 14 miljardin alijäämään. Keskusta ei edes vastannut kysymyksiin. Silloin ei ollut minkäänlaista yhteistä tilannekuvaa. Jos me haluamme parlamentaarista työskentelyä, pitää lähteä siitä, että me tunnustetaan tilannekuva, sen vaikeus. Ja toinen asia on se, että jokaisella on velvollisuus tuoda niitä esityksiä. Harjanne teki selkeitä esityksiä, kiitos siitä. Mutta edelleenkin minä en kuullut demareilta ainuttakaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eikä kuulu!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Andersson, Li, olkaa hyvä.

16.17 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te olette tekemässä erittäin kalliin virheen. Te olette nyt toistuvasti tuonut esille huolenne Suomen talouden tilasta. Tiedetään, että Suomen talous tällä hetkellä on taantumassa, ja tästä huolimatta tässä vakavassa tilanteessa te olette valmiita ajamaan suomalaiset työmarkkinat historiallisen vakavaan kriisiin.

Näille hallituksen työehtoheikennyksille ei ole juurikaan pystytty laskemaan työllisyysvaikutuksia. Tässä ei siis ole kyse työllisyyden edistämisestä, vaan ennen kaikkea tämä näyttää poliittiselta halulta pysyvästi heikentää niin työntekijöiden kuin suomalaisen ammattiyhdistysliikkeen asemaa. Ja eihän se ole neuvottelua, jos tuodaan pitkä lista historiallisen kovia heikennyksiä pöytään ja sanotaan, että joku pieni yksityiskohta siellä, joku pieni yksityiskohta täällä, niihin sitten te saatte vaikuttaa. [Oikealta: Se on demokratiaa!]

Eli jotta hallituksen puheet neuvotteluista olisivat uskottavia, voitteko nyt sanoa tässä, että hallituksella myöskin on [Puhemies koputtaa] valmius perääntyä joistakin heikennyksistä ja neuvotella tästä kokonaisuudesta, mitä ammattiyhdistysliike on pyytänyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia.— Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.18 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika kova väite, että näillä hallituksen tuomilla työmarkkinauudistuksilla ei olisi työllisyysvaikutuksia. [Välihuutoja vasemmalta] Se on totta, että valtiovarainministeriö ei pysty niille laskemaan, kun ei ole sellaisia laskentamalleja, mutta he pystyvät kyllä laskemaan näille sosiaaliturvauudistuksille, ja niitäkin te vastustatte, vaikka niille pystytäänkin laskemaan mallit.

Mutta jos katsotaan esimerkiksi työrauhakysymystä, niin nyt siitä tilanteesta, mikä meillä tällä hetkellä työmarkkinoilla on, kun meillä on useita lakkoja, olen todella huolissani, että tämä ei johda siihen, että Suomi nähdään ulkomailta huonona paikkana investoida, koska tämä todella ihmetyttää nyt meidän täällä toimivia erityisesti ulkomaalaisia omistajia, missä tilanteessa me nyt ollaan. Sama koskee paikallista sopimista: sillä on ihan varmasti vaikutuksia, jos uudistus saadaan eteenpäin. Eli toivon nyt todella malttia kaikilta osapuolilta, koska tämä tilanne on vakava. [Puhemies koputtaa]

Ja aivan kuten edustaja Lyly sanoi, myös työllisyyden kannalta tilanne on nyt vakava, ja sitä ei ainakaan lakoilla paranneta. [Krista Kiuru: Malttia nyt hallitukseen vaan!]

Kysymyksen käsittely päättyi.